

Apríl

SVIATOSŤ KRSTU

IV.

VELKÁ NOC

Velká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka, počas ktorého si pripomínáme umučenie, smrť a zmŕtvychvstanie Pána Ježiša. Slávi sa vždy prvú jarnú nedeľu po splne mesiaca, čo môže pripadnúť na jednu z nedeľ od 22. marca do 25. apríla. Nadväzuje na židovské veľkonočné sviatky – Paschu, ktoré sa slávia od 14. do 21. dňa v mesiaci nisan (náš marec až apríl) na pamiatku oslobodenia izraelského národa z egyptského otroctva. Vysvetlenie pôvodu názvu „Velká noc“ treba hľadať v časoch židovského otroctva v Egypte. Faraón nebol ochotný prepustiť izraelských otrokov, a preto Boh dopustil na krajinu desať rán. Až po poslednej z nich, keď zomreli všetci prvorodení, faraón prepustil zotročený ľud. Židov, ktorí pomazali veraje svojich dverí krvou baránka, sa táto pohroma netýkala, a anjel smrti ich obišiel. Baránok je preto symbolom Ježiša Krista, ktorého krv nás všetkých zachránila od večného zatratenia. Ako sa ďalej uvádza vo Svätom písme, po vyslobodení z Egypta previedol Boh ľud na čele s Mojžišom cez Červené more, ktoré rozdelil a vysušil (liturgické čítanie, ktoré nie je možné vynechať pri bohoslužbe slova Veľkonočnej vigílie). Toto sú veľké Božie skutky, ktoré urobil počas jednej noci pre svoj ľud, preto Izraeliti nazývali túto noc veľká. Prechod z otroctva do slobody (*pésah*), sa v plnej miere uskutočnil Ježišovou smrťou a zmŕtvychvstaním, keď sme prešli z hriechu do života v Božej milosti.

AKO DOSIAHNUŤ SPÁSU?

Spása je ponúknutá všetkým ľuďom, preto Ježiš po zmŕtvychvstaní posielal učeníkov, aby šli do celého sveta, hlásali evanjelium a krstili. Pretože Boh „*chce, aby boli všetci ľudia spasení a poznali pravdu*“ (1 Tim 2, 4). V evanjeliu Ježiš hovorí: „*Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený*“ (Mt 28, 19). Pri krste ponorenie do vody naznačuje smrť hriechov krstenca, tak ako Kristus svojou smrťou zničil hriech. Vo vynorení sa zas naznačuje vzkriesenie krstenca k novému životu, tak ako aj Kristus po svojej smrti vstal z mŕtvych oslávený. Krst je teda účasťou na veľkonočnom tajomstve.

Východná teológia preto nazýva krst aj „malé zmŕtvychvstanie“. Ten, kto prijal krst, sa spája s Ježišom, čo má odzrkadľovať aj jeho osobný život. Cirkev, ktorá má plnosť prostriedkov spásy je cestou ku spásu tým, že nám vysluhuje sviatosti.

Okrem **sviatostného krstu** poznáme ešte **krst krvi** – ten podstupujú mučeníci, ktorí položili život za vieru skôr ako prijali krst. A **krst túžby**, ten sa týka ľudí, ktorí sa pripravovali na krst, túžili po krste, ale zomreli skôr, ako ho mohli prijať. Oba majú účinky krstu, hoci nie sú sviatosťou (porov. KKC 1258).

A čo tí, ktorí nepoznali Krista a Cirkev?

Dodnes ľudí neopustila túžba žiť večne. Hľadajú liek na nesmrteľnosť, čo odzrkadľujú aj mnohé sci-fi filmy, v ktorých sa ľudia dávajú zmraziť, aby ich oživil v budúcnosti, keď vedci vynájdu liek na ich ochorenie. Dnes to už nie je to len knižný či filmový námet, ale aj realita. Človek v sebe nesie túžbu po večnom šťastí, ktorá je vlastne túžbou po Bohu. Keby ľudia uverili, že krst je skutočne potrebný pre spásu, keby uverili, že v Ježišovi majú večný život, našli by to, čo v hĺbke srdca hľadajú. Boh im to ponúka v každom okamihu a dokonca celkom zadarmo. On totiž už za nás zaplatil!

Tí ľudia, čo bez vlastnej viny nespoznali Kristovo evanjelium a jeho Cirkev, ale s úprimným srdcom hľadajú Boha a pod vplyvom milosti sa snažia skutkami plniť jeho vôľu, poznanú hlasom svedomia, môžu dosiahnuť večnú spásu (porov. KKC 847). Svätý Pavol vo svojom liste Rimanom píše, že aj pohanovia môžu žiť podľa Božej vôle, pretože majú požiadavky zákona vpísané vo svojich srdciach, čo im dosvedčuje svedomie (porov. Rim 2, 14-15). Sv. Ján Pavol II. hovorí, že cez svedomie sa k človeku prihovára Boh, že „svedomie je prvým zo všetkých Kristových zástupcov“.

Teda pre tých, čo ešte nespoznali evanjelium, je na ich spásu potrebné žiť podľa úprimného svedomia a zachovávať prirodzený zákon. A Ježiš nám o týchto ľuďoch, ktorí nemohli byť pokrstení, hovorí, že nás môžu nakoniec i predbehnúť: „Hovorím vám, že prídu mnohí od východu i západu a budú stolovať s Abrahámom, Izákom a Jakubom v nebeskom kráľovstve“ (Mt 8, 11).

A teda hoci Boh môže priviesť človeka rôznymi cestami k viere, Cirkev má povinnosť a právo evanjelizovať všetkých ľudí. (porov. KKC 848) Preto je na nás, kresťanoch katolíkoch, aby sme pred svetom vydávali svedectvo o našej viere a o Ježišovi, a stali sa takpovediac „živým evanjeliom“. Ako povedala Matka Tereza: najčítanejšie evanjelium je dnes to, ktoré žijeme!

OBNOVENIE KRSTNÝCH SĽUBOV

Účastníci istého kurzu, ktorý mal za cieľ hlbšie poznanie Krista, sa následne vyjadrili v ankete, že popri cenných prednáškach sa ich mimoriadne hlboko dotklo obnovenie si krstných sľubov – toto celkom osobné zrieknutie sa zlého a vedomé vyznanie viery pri zažatej sviečke. Túto skúsenosť môžeme mať všetci.

Krst prijímame len jediný raz, je neopakovateľný. Opakovane môžeme obnoviť naše krstné sľuby. To, čo za nás pri krste vyslovili naši rodičia a krstní rodičia, môžeme potvrdzovať a obnovovať vo vlastnom mene.

Zrušiť krst, alebo nechať sa „odkrstiť“ nie je možné. Formálny úkon vystúpenia z Cirkvi nie je „odkrstenie“. Krstu sa ale nedá zbaviť. V priebehu dejín boli aj také snahy, že ľudia sa nechávali poľievať býčou krvou v domnienke, že tak zmyjú zo seba krst. Pokrstiť sa môžeme iba raz a to naveky. Krst nám vtlačá tak nezmazateľný znak, že s nami ide do večnosti. Niekoľko raz použil takéto prirovnanie: Ak niekto nechce hovoriť materinskou rečou, môže sa naučiť inú, žiť v inej krajine atď. Ale ak by niekto žiadal, že sa chce „odslovenčiť“ alebo „odtaliančiť“, akoby vymazať z mysle reč, ktorej ho naučila matka, bola by to rovnako nezmyselná, ako aj neuskutočniteľná požiadavka. Identitu, ktorú sme získali pri krste, nemožno už nikdy zmazať, či sme s ňou spokojní, alebo nie. Ak sa niekto narodí a žije, nemôže to poprieť. Krst je tiež zrodenie v nadprirodzenom rozmere života.

Počas liturgie Veľkonočnej vigílie, keď si obnovíme krstné sľuby, môžeme za obvyklých podmienok získať úplné odpustky. Rovnako aj počas Rodinnej pobožnosti na výročie krstu a birmovania.

NÁVRAT DO BOŽEJ RODINY

Rehoľná sestra Briega McKenna, OSC v knihe Sila sviatostí podáva krásne svedectvo jednej matky na Floride, ktorej syn sa vzdialil od Cirkvi. Odvrátil sa od nej a mnoho rokov o ňom nepočula. Jedného dňa sa kňaz spýtal tejto matky: „Je váš syn pokrstený?“ Odpovedala: „Áno, určite je pokrstený.“ – „Teda viete, čo máte urobiť?“ povedal jej. „Vyhľadajte si formulu krstu, celý krstný obrad. Prečítajte si ho a v mene svojho syna obnovte krstné sľuby. Obnovte sľub, že sa zriekate satana a všetkých jeho zlých skutkov. Robte tak pre svojho syna vždy, keď sa budete zaňho modliť. Žiadajte o silu sviatosti jeho krstu. Poproste Krista, ktorý vidí vášho syna, nech je kdekoľvek na svete, aby v ňom pôsobila milosť krstu.“

O tri týždne, uprostred noci, tento chlapec zavolať svojej matke. Vzlykal: „Mami, neviem, ako mám opísať to, čo sa mi stalo.“

Potom jej vyrozprával, ako stretol v obchode niekoho, kto ho pozval na modlitbové stretnutie. V tejto atmosfére znovu objavil svoju vieru. Uvedomila si, že sa to stalo v čase, keď ho modlitbou obnovenia krstných sľubov prijímala opäť do Božej rodiny.

SYMBOL KRSTU – SVIECA

Prvé slovo Boha zaznamenané rukou svätopisca v Biblii je: „*Buď svetlo!*“ (Gn 1, 3). Pán Ježiš o sebe povedal: „*Ja som svetlo sveta*“ (Jn 8, 12) a zároveň pripomína svojim učeníkom: „*Vy ste svetlo sveta*“ (Mt 5,14). V tme iba tápeme, sme neistí a hrozí nám pád. Podobne je to v živote, ktorému chýba Boh. V úvode Jánovho evanjelia zaznieva smutné konštatovanie: „*Pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prišlo na svet. Bol na svete a svet povstal skrze neho, a svet ho nepoznal*“ (Jn 1, 9-10).

Na začiatku Veľkonočnej vigílie na Svätú (Bielu) sobotu po zotmení kráča kňaz so zažatou veľkonočnou sviecou kostolom ponoreným do tmy a trikrát spieva: „*Kristus, svetlo sveta!*“ Táto veľkonočná svieca má názov paškál, od lat. slova „Pascha“, odvodeného od spomínaného hebrejského výrazu „Pesach“. Paškál symbolizuje vzkrieseného Krista. Preto pri krste zapáli kňaz krstnú sviecu práve od paškála a odovzdá ju rodičom a krstným rodičom so slovami: „*Prijmite svetlo Kristovo*“ a pokračuje: „*Vám sa zveruje toto svetlo. Dbajte o to, aby vaše dieťa vždy kráčalo vo svetle Kristovom ako dieťa svetla...*“ Čo sa to vtedy deje? Kňaz symbolicky odovzdáva Krista a prosí rodičov, aby Kristus natrvalo prebýval v ich rodine, aby svetlo jeho prítomnosti v rodine nikdy nezhaslo. Môžeme sa pýtať, prečo práve svieca je symbolom Krista. Je to jednak preto, že dáva svetlo a teplo, ale aj preto, že zháráním sa svieca pomaličky stráca. Je to symbol sebaobetovania Krista, ktorý vydal svoj život v láske pre nás a pre našu spásu.

Aké by to bolo, keby na celom Slovensku na nejaký čas vypadol elektrický prúd a naše domácnosti by zostali bez umelého osvetlenia. My kresťania, by sme tento čas snád preklenuli tak, že by sme sa zhromaždili pri požehnanej sviečke a spoločne by sme sa modlili. A tak išli spať. Naše rodiny by boli naplnené hlbokým, dnes už takmer nepoznaným pokojom. Nemusíme čakať, kým nás odpoja od elektriny na to, aby sme zakúsili premieňajúcu moc stíšenia sa v modlitbe a zrieknutia sa dlhého vystavovania sa zlému žiareniu – sledovaniu televízie, či internetu. Ak sa naučíme tieto prostriedky správne a selektívne používať, nielen že urobíme dobre svojmu zdraviu, ale Kristovo svetlo bude môcť naplno zažiariť v našich rodinách.

KONKRÉTNE KROKY

1. Položte dnes na čestné miesto Vašu krstnú sviecu, prípadne krstné sviece aj ostatných členov Vašej rodiny. Zažnite ich a pomodlite sa pri nich Žalm 27: *Pán je moje svetlo a moja spása.*
2. Skúste navečer vo Vašej domácnosti na nejaký čas všetko zhasnúť, vypnúť a odpojiť (TV, mobil, počítač, elektrické svetlo...). Zostaňte najskôr iba v tme a potom sa pri svetle sviečky spolu pomodlite.
3. Prečítajte si zo Svätého písma 1. kapitolu Knihy Genezis o stvorení sveta a človeka. Poďakujte Bohu za dar života, ktorý nám udelil prostredníctvom našich rodičov. Boh stvoril každého zázračne a každý z nás je jedinečný Boží originál.
4. Budte vo svojom okolí svetlom svojím úsmevom, vypočutím, blízkosťou, pomocou, teplom svojej dobroty. Niekedy stačí drobná pozornosť, ako dokazuje toto krátke ale výstižné video: <https://www.youtube.com/watch?v=A6PWu3EH7Xw>

NA PREHĽBENIE TÉMY

Katechizmus Katolíckej cirkvi: <https://dkc.kbs.sk/dkc.php?in=kkc1212>

Katechézy o sviatostiach: <https://www.youtube.com/@Katechezy>

3MK - 3 minúty katechizmu: https://www.youtube.com/watch?v=_gfwSqeIUBA&t=2s